

LUND 19 september 2011 06:30

Surhålet kan saneras för 18 miljoner

Nu ska St Hans backar saneras. Ett nytt dammsystem, nya ledningar för lakvattnet och ny reningsanläggning för 18 miljoner konor föreslås.

Jan Samuelsson

Galleri: 2 bilder

– Vi misstänker att det är en cocktail av organiska ämnen som orsakat missbildningarna på fiskarna, säger miljövetaren Stefan Bydén.

Antalet missbildade fiskar i Vallkärrabäcken har på tio år minskat från 29 till 10 procent.

Men exakt varför de missbildats är fortfarande oklart. Det finns föroreningar i vattnet och anmärkningsvärda halter av PAH (se faktaruta) i diken och brunnar, men inget enskilt ämne kan pekats ut som orsak.

– Det finns många organiska ämnen i vattnet men det är låga nivåer var för sig. Vi misstänker dock att de här ämnena tillsammans skapar en "cocktail" av miljögifter som påverkar fiskarna, säger miljövetare Stefan Bydén.

Stefan Bydén och Teresia Wengström har på uppdrag av Lunds kommun undersökt St Hans backar.

– När man täckte över soporna på 60-talet gjordes det med lera för att förhindra att regnvatten tränger ned till soporna. Det finns också ett dagvattensystem som ska leda bort regnvattnet.

– Men troligen är dagvattensystemet otätt av skarvar som hamnat snett och det sipprar ned regnvatten över soporna vilket kan skapa nytt lakvatten, säger Stefan Bydén.

– En serie dammar kan rena vattnet med oxidering, biologisk nedbrytning, sedimentation och filtrering. Bakterier äter av de organiska ämnena som finns i asfaltresterna och lakvattnet.

Lunds renhållningsstyrelse ska på tisdag ta ställning till rapporten och förslagen till åtgärder.

– Vi skickar förslaget på remiss till miljö-, byggnads- och tekniska nämnden och vi vill ha snabba svar. Vi räknar med att kunna sätta igång med åtgärderna i år, säger Torsten Czernyson (KD) som är ordförande i renhållningsstyrelsen.

Hur dyrt blir det att sanera St Hans?

– Vi räknar med att hålla budgeten på 18 miljoner kronor, säger Czernyson.

St Hans området användes 1947–1967 som soptipp. I området fanns också en grop, det så kallade surhållet, som troligen anlades för att avvattna slam men där även kemikalier uppges ha dumpats. När tippen stängdes täcktes sopor och surhål över med jord och backarna skapades.

Det dröjde tills 1990-talet innan Lunds renhållningsverk började undersöka förhållandena i marken. 1999 upptäcktes att 29 procent av fiskarna i Vallkärrabäcken var missbildade, men rapporten om de missbildade fiskarna "kom bort".

2007 uppmärksammade Sydsvenskan i en rad artiklar förhållanden på St Hans backar och det ledde till att Lundapolitikerna utlovade en sanering. Nu finns ett förslag för hur den kan gå till.

Miljövetaren Stefan Bydén föreslår tre omfattande åtgärder för att minska att mängden lakvatten (vatten som kommer i kontakt med soporna) når fiskarna och miljöförstöringen fortsätter:

1Nytt dagvattensystem.

2Använd det gamla dagvattensystemet för att samla upp lakvattnet och led det till en ny lakvattenbrunn.

3Bygg ett dammsystem som renar lakvattnet.

Antalet missbildade fiskar i Vallkärrabäcken har på tio år minskat från 29 till 10 procent. Men exakt varför de missbildats är fortfarande oklart.

Giftiga kemikalier läcker ut från den nerlagda soptippen på Sankt Hans i Lund. 2007 togs proverna på koloniföreningen i området.

Polycykliska aromatiska kolväten (PAH)

PAH (Polycykliska aromatiska kolväten) är en stor grupp av föreningar, varav många ger hälso- och miljöskadliga effekter.

PAH ingår i högaromatiska oljor och de flesta är långlivade, bioackumulerande och cancerframkallande. Högaromatiska oljor används bland annat som mjukgörare i gummi.

Bilavgaser, slitage av bildäck och slitage av vägmaterial är de största källorna till PAH i luften i de större städerna. Småskalig vedeldning, kreosotimpregnerat virke, fabriker som tillverkar gummi och bensinstationer är andra källor. En stor del av föroreningarna som sprids i luften hamnar slutligen i vattenmiljön.

Fakta: Kemikalieinspektionen